

Список використаних джерел

1. Андрущенко, В. П. Сучасна соціальна філософія [Текст] : курс лекцій / В. П. Андрущенко, М. І. Михальченко. - 2.вид., випр. й доп. – К. : Генеза, 1996. – 368 с.
2. Заєць А. П. Правова держава в контексті новітнього українського досвіду [Текст] / А. П. Заєць. – К. : Парламентське вид-во, 1999. – 247 с.

Мінченко Ольга Василівна,

доцент кафедри теорії держави та права
Національної академії внутрішніх справ,
доктор юридичних наук, доцент

ПРАВО Й ТЕКСТ. ЧИ СКЛАДНИЙ ЦЕЙ ПАЗЛ?

Право і мова є системоутворюючими факторами правопорядку. Коли законодавець вперше написав нормативно-правовий акт, то чи розумів він, що створений ним документ є, в першу чергу, текстом?

Сьогодні ми, не замислюючись, розуміємо, що, не дивлячись на складність, багатобарвність, багатогранність, багатовимірність і багатозначність феномену права, право, як регулятор суспільних відносин, є певні чітко сформульовані правила. Ці правила є певними текстами з мікро- чи макротемами. Як будь-який текст, правовий текст як послідовність знакових одиниць, що має цілісність та оформлення, які об'єднані смисловим зв'язком, є носієм інформації з вживанням термінів, має логічну структуру, аргументований виклад.

Текст як носій норм і цінностей людини, який читач сприймає через мову і в якому тісно переплітаються духовні, культурні й етичні засади, внутрішньодержавні та міжнародні, цивілізаційні та загальнолюдські аспекти, наукова істина та цінності добра і справедливості, досягнення правової теорії та практичний юридичний досвід, правові ідеали тощо. Існує навіть визначення права як регулятора суспільних відносин, як *сукупності змістів текстів*, які містять правила поведінки в певній культурі, в певному середовищі з його цінностями.

Різні теоретичні і практичні проблеми ефективного функціонування права вирішуються через призму текстів. Право, фактично, не може існувати, не будучи втіленим в текстуальну форму.

Право, звичайно, не зводиться до тексту норми права, право існує і поза текстом, виходячи, наприклад, із принципів права. Правовий текст – це не просто літературний чи науково-популярний твір, це текст з певними особливостями, характерними рисами, структурою. Основними властивостями тексту є зв'язність і цілісність. Правовий текст визначає поведінку адресатів – країн, організацій, установ, громадян. Він наказує, забороняє, дозволяє, рекомендує, змінює, описує реальний світ і поведінку людей у ньому. Правові тексти залежно від сфери їх застосування поділяються на такі види: тексти законотворчої діяльності (текст нормативно-правового акта);

тексти правозастосувальної діяльності; тексти юридичної науки; тексти правової публіцистики.

Слід відмітити, до епохи постмодерну, читаючи будь-який текст, наприклад, художній твір, фігуру автора ми «бачимо» тут і зараз, при читанні твору. Однак, виходячи з ідей постструктуралістів, тепер текст створюється й читається таким чином, що присутність у цьому процесі особистості автора мінімізована. Правовий же текст ми зазвичай асоціюємо не з автором (якщо це не правозастосовчий акт), а з історичним, політичним і культурним періодом життя держави, при якому цей текст використовується в якості регулятора, і єдиної точки зору на текст може не існувати. Широке розуміння будь-якого тексту як єдності форми та змісту передбачає аналіз кожної складової, а також засобів та прийомів їх створення і лише тоді може передбачати єдине розуміння. Але правовий текст не має заздалегідь визначеного, єдиного, «істинного» значення.

Саме в цьому і є, з одного боку, спільне феномену право і тексту: право і є, в першу чергу, текст, саме правовий, який є цілісним, зв'язним, логічним, а з іншого, відмінне: суддя і злочинець, адвокат і прокурор один і той же текст можуть розуміти по-різному. Оскільки первинним є право, є ті цінності, які є макротемою тексту, і які будуть фундаментом для досягнення спільного блага, а правовий текст є похідним.

Тож чи складний цей пазл: право і текст? Ні, так як право і є текст; ТАК, оскільки цей текст треба вміти читати, треба розуміти контекст, бачити підтекст, як казав Савіні – вловити «дух права». Спершу потрібно акуратно викласти всі частинки на столі. Потім пам'ятати, щоб вирішити якусь проблему, щоб скласти пазл, одного тексту може не вистачити, треба знайти і правильно «вставити» ще кілька текстів/пазлів і тоді картинка може вийти, правильне рішення буде знайдене, правовідносини будуть врегульовані, досягнуте спільне благо.

Мудряк Марина Олександрівна,
здобувач ступеня вищої освіти магістра
за спеціальністю «Право» ННІЗДН
Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник: професор кафедри
філософії права та юридичної логіки
Національної академії внутрішніх справ,
доктор юридичних наук, доцент
Павлишин О. В.

ПОНЯТТЯ СИСТЕМИ ПРАВА В КОНЦЕПЦІЇ ГЕРБЕРТА ХАРТА

Сьогодні, коли українська правова система прагне інтегруватися до європейського правового простору, надзвичайно великого значення набувають ті західні теорії та концепції, опрацювання яких визначає теоретико-методологічні передумови прогресивного правового